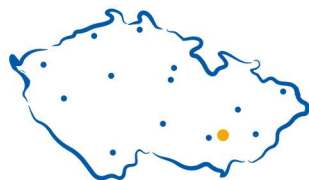

Císařská brázda u Slavíkovíc

Text: Ing. Rostislav Novák foto: Karel Lochman, archiv města Rousínov

Pojedete-li někdy autem z Brna do Vyškova po silnici II/430, najdete si pár minut a zastavte se na chvíli ve Slavíkovících, místní části Rousínova. V této na první pohled obyčejné vesničce se totiž odehrála vskutku neobyčejná historická událost.

Šokující událost z hloubi 18. století

Slavíkovice se nacházejí na potoce Rakovec mezi dálnicí D1 a železniční tratí vedoucí z Brna do Vyškova. Nad rousínovskou železniční stanicí si pár metrů od silnice povšimnete zajímavé skupiny balvanů, které sem jakoby nepatří. Na největším z nich je umístěna pamětní deska připomínající událost, která se tu odehrála dne 19. srpna roku 1769 a díky níž se Slavíkovice dostaly do dějin i školních čítanek. Toho dne se císař Josef II. vydal na cestu tzv. císařskou silnicí směrem na Vyškov a Olomouc v doprovodu vévody V. A. Kounice, generála Laudona a generála hraběte z Lacy, aby se zúčastnil vojenských manévřů v Olšanech u Prostějova a pak pokračoval v cestě do Slezské Nisy na setkání s pruským králem Friedrichem II. Velikým. Právě poblíž Slavíkovíc však u jeho kočáru praskla osa a císař byl nucen vystoupit, než se drožka opraví. Tehdy tu ještě železniční trať samozřejmě nevedla, cesta však procházela kolem pole, na kterém zrovna oral s jednoradličným pluhem a dvěma valachy sedlák Ondřej Trnka (jiné prameny však uvá-

Památník orby Josefa II. ve Slavíkovících u Rousínova (foto: Karel Lochman)

dějí, že se jednalo o čeledína Jana Kartoše, který u sedláka Trnky sloužil). A vtom se stalo něco naprosto nečekaného! Císař požádal oráče, zda by mu pluh zapůjčil. Ten mu s úžasem vyhověl - možná také aby si mohl trochu odpočinout - a Josef II. vyoral přes celý pozemek logicky nejméně dvě brázdy (protože se musel rovněž vrátit zpět). Nad tímto neobyčejným činem užasl císařský doprovod a posléze celý císařský dvůr. Tato událost doslova a bez nadsázky otřásla celou habsburskou monarchií.

Pluh z císařské orby

Dochované zemědělské nástroje ze druhé poloviny 18. století jsou poměrně vzácné. Jejich dřevěné součásti se totiž po upotřebení odložily nebo spálily a železo se překovávalo pro další použití. Jen tak mimořádná okolnost, jakou byla „císařská orba“ ve Slavíkovících u Brna roku 1769, způsobila, že se pluh stal památkou pozvednutou mezi ideologické znaky své doby a jako takový se uchoval generacím v celé své úplnosti v Moravském zemském muzeu v Brně.

Třetí památník daly postavit moravské stavby, jeho výška činila 17 m - akvarel od Franze Richtera (1774-1860), akvarel je umístěn ve sbírkách Lichtenštejnského knížectví ve Vaduzu (zdroj: archiv města Rousínov)

Pohlednice s podobou čtvrtého památníku, který byl odlit ve slévárně v Blansku. Slavnostního odhalení se dočkal roku 1836 a na svém místě vydržel až do rozebrání v roce 1921. Slavíkovičtí pomníku říkali „štátula“ a byl pýchou vesnice (zdroj: archiv města Rousínov)

Aby se nezapomnělo

Pravděpodobně vás zaujme, že stávající památník ve Slavíkovících je již pátým v řadě. Zajímavostí je, že ke zbudování prvního z nich údajně došlo přímo na žádost Marie Terezie. V roce 1770 jej nechal zhotovit majitel tehdejšího panství kníže Lichtenštejn. Jelikož však pro jeho stavbu nebylo použito kvalitního materiálu, vcelku brzy zchátral. Druhý, podstatně skromnější vybuodovala obec Slavíkovice. Poté moravští stavové chtěli postavit trvanlivější

a vkusnější pomník, než byly oba předešlé. Základní kámen třetího monumentu byl položen dne 29. října 1804, válečná léta 1805-1809 však zastavila práce na dlouhou dobu. Když byl však nakonec památník po válce přece jen dokončen, tyčil se do úctyhodné výšky 17 metrů.

Pýcha vesnice

Ke zbudování dalšího, tedy již čtvrtého památníku došlo opět z iniciativy moravských stavů. Toto dílo bylo odlито v blanen-

ských slévárnách a k jeho slavnostnímu odhalení u Slavíkovíc došlo v roce 1836. Ona událost se v 19. století dostala dokonce i na habsburská platidla, tedy bankovky i mince. Numismatický materiál se tak stal hmotným dokladem činu, který byl po celé století jakýmsi symbolem snah o zemědělský pokrok, uplatňovaný především ve statkářské vrstvě. Zároveň se však jednalo o kulisu, za níž se dynastie snažila získat

Soutěž s časopisem Turista

Anketní lístek – vyhraďte s časopisem Turista

Každý čtenář časopisu Turista má možnost vyhrát zajímavou odměnu. Při správné odpovědi na otázky, které najdete na následující straně tohoto anketního lístku, můžete získat jednu ze tří cen.

Tento anketní lístek slouží i milovníkům křížovek – napište tajenku křížovky a budete zahrnuti do losování o tři zajímavé knižní publikace. Správné znění tajenky uveďte na následující stranu anketního lístku.

Odpovědi pošlete na anketním lístku na adresu redakce časopisu Turista, Štefánikova 63, 150 00 Praha 5, nebo e-mail na adresu turista@lideahory.cz do 30. dubna 2021. Vylosování výherci budou zveřejněni v časopisu Turista 6/2021, ceny jim budou zaslány do konce června 2021.